

F.Y.B.A. Sem I Regular
3/12/18
10.30-1.30 pm
pages - 2

[3 hours]

[Total marks : 100

- N.B: 1. All Questions are compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate marks to a sub-question.

1. Attempt any two of the following:

- a. Briefly trace the Constitutional developments with reference to the Government of India Act 1909, 1919 and 1935. (10 marks)
b. Explain the ideals to be achieved by the Indian State as mentioned in the Preamble. (10 marks)
c. Point out any six salient features of the Indian Constitution. (10 marks)

2. Attempt any two of the following:

- a. Critically discuss Articles 19 to 22 of the Indian Constitution. (10 marks)
b. Write a brief note on Article 32 of the Indian Constitution. (10 marks)
c. Explain the Classification of Directive Principles of State Policy. (10 marks)

3. Attempt any two of the following:

- a. Describe the compositions, qualifications and tenure of the Lok Sabha. (10 marks)
b. Enumerate the powers and jurisdiction of the High Courts. (10 marks)
c. Discuss the concept, nature and origin of Judicial Activism in India. (10 marks)

4. Attempt any two of the following:

- a. Describe the Judicial and Emergency powers of the President of India. (10 marks)
b. Explain the concept of Collective Responsibility. (10 marks)
c. Point out the salient features of the 74th Amendment Act. (10 marks)

5. Write short notes on any two of the following: (10 marks each)

- a. Features of Fundamental Rights.
b. Independence of Judiciary.
c. Powers of the Rajya Sabha.
d. Evolution of Local-Self Government in India.

[TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 (२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 (३) उजवीकडील अंक उपप्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
१. कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
 (अ) भारत सरकार कायदा १९०९, १९१९ आणि १९३५यांचा संदर्भ देऊन राज्यघटनेच्या विकासाचा थोडक्यात आढावा घ्या. (१० गुण)
 (ब) भारतीय राज्याची सरनाम्यात नमूद केलेली साध्य करण्याची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा. (१० गुण)
 (क) भारतीय राज्यघटनेची कोणतीही सहा वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. (१० गुण)
२. कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
 (अ) भारतीय राज्यघटनेतील कलम १९ ते २२ वर टिकात्मक चर्चा करा. (१० गुण)
 (ब) भारतीय राज्यघटनेतील कलम ३२ वर थोडक्यात टिपण करा. (१० गुण)
 (क) राज्याच्या धोरणांच्या मार्गदर्शक तत्वांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा. (१० गुण)
३. कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
 (अ) लोकसभेची रचना, पात्रता व कार्यकाल याचे वर्णन करा. (१० गुण)
 (ब) उच्च न्यायालयाचे कार्य व अधिकार नमूद करा. (१० गुण)
 (क) न्यायालयीन सक्रियेची संकल्पना, स्वरूप व उगम यावर चर्चा करा. (१० गुण)
४. कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
 (अ) भारताच्या राष्ट्रपतींचे न्यायालयीन व आणबिणीविषयक कार्यांचे वर्णन करा. (१० गुण)
 (ब) सामूहिक जबाबदारी ही संकल्पना स्पष्ट करा. (१० गुण)
 (क) ७४ वा घटना दुरुस्ती कायद्याची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. (१० गुण)
५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात टिपा लिहा :-
 (अ) मूलभूत हक्कांची वैशिष्ट्ये (१० गुण)
 (ब) न्यायालयाचे स्वातंत्र्य (१० गुण)
 (क) राज्यसभेची कार्ये (१० गुण)
 (ड) भारतातील स्थानिक स्वराज्य संस्थेची उत्क्रांती. (१० गुण)